

1 TIMOTEO

Pablo mexe wetfel.

1 ¹Yakha' Pablo, yakha' apóstol qe qa' henfel ha' Jesucristo qe pa' Intata t'eku'myijii' hikpa' Eqiřina'x, qa ha' Jesucristo iye hikha' jiwetjumpti'ik'ui.^a

²Ha'ne witfaakanek t'ejuyii ha' Timoteo. Hik hakha' yijaa'ija in hik łunye'j qu' ya'se' qe ta'lets in yijaa'ija in yijayan ha' Jesús. Na'łtek pa' Intata Dios qa ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qu' net'iftits ewets qa qu' nenq'elet'ej iye qa nefisij iye pa' wit'ikesimeya'x.^b

Pablo nite' yisu'un pa'qu' ninq'ijatshentaxij pe'qu' tujtseikale'.

³Ka' hats hit'ij ewets in i'nk'a hak qu' natsamii ha' sehe' Macedonia, qu' hasu'uj ma'ak'ui ha' witset Efeso, hats'inha qa' akha'ye' qu' aq'ayinij pekhewe' jukhew qu' ninq'ijatshentaxij pa'qu' pakha' łunye'je' qu' nite' hik łunyejeje' kekhewe' k'inq'ijatshenij.^c

⁴Qa hasu'uj iye qu' nijamti'ets wiikfik'i ne'ej tefelhitiyik'i nite' yijaalija (cuentos). Qa hasu'uj qu' nijamti'ets iye wiikfik'i pe' łiyits pe' łaqwa'mhitsik'i. Ekewe'en olots qa nite' ł'anyejeij wetju'ł ne'ej nife'łtaxik'i. Les łe'wis qu' nijamti'ets yijat'ij pa' yisu'un pa' Intata qu' jintaqsiijkii qu' nata'lets pa' nite' inqekuyejeij.^d

⁵Aka'an in hisu'uni'ł qu' aqsi'ji'łijkii qe qa' qiyi'ija qu' mewet-su'uni'ł qa' oksi'weni'ł iye in nite' łaqsi'łijkii pa' u'łax qa' yijaayi'ija iye qu' ek'eni'lets.^e

⁶Na'ł pe' uja'x yili'ijju' in yaqsi'łtaxijkii ekewe'en ma' qa yamitfik'i in yijamti'ets wiikfik'i qa yeqfeetsinhetkii kekhewe' witłijeite.

⁷Łekhwel yisu'untax qu' maestrol'i'ipji' ke' Moisés łe'łjei qa nite'łe nıkfe'lets pa' i'nq'ijatshentaxij qa nite' nıkfe'lets iye ka' łunye'jkiiha in na'ł kekhewe' Moisés łe'łjei. Qa in we'nq'ijatshen ma' qa' hik łunyejei qu' qi pa'qu' łikfeliyaxitse'ets.

^a **1:1** Hch 13:9; Ro 16:26; 1Ti 2:3; Tit 1:3; 2:10; 3:4; Jud 1:25; 1Co 15:19; Col 1:27; 1Ts 1:3; 1P 1:3,13 ^b **1:2** Hch 16:1; 20:4; 1Co 4:17; 16:10 ^c **1:3** Hch 16:9; Ef 1:1; Jud 4
^d **1:4** 1Ti 4:7; 2Ti 4:4; Tit 1:14; 2P 1:16; Ef 1:10; 3:2,9; Col 1:25 ^e **1:5** Ro 9:1; 13:10; Sal 24:4; 2Ti 1:5; 2:22; 1P 1:22; 3:21; Hch 23:1; 24:16; 2Co 1:12; 1Ti 1:19; 3:9; He 10:22

⁸Inekhewel jinikfe'lets in le'sits ke' Moisés le'lijei (ley) qu' jinenikfelitets inhats'ek in jiyelisij pa' Intata.^f

⁹Le'wis qu' hasu'uj jinantapi'ik'i kekheve' Moisés le'lijei (ley) nite' t'ejuyets pa'qu' ewi'he' qu' natsathen. Ekewe'en t'ejuyets pekhewe' nite' yaqsiijkii nite' nek'enheyu'uk'i pa' yit'ij ekewe' wi'tlijei (ley), qa pekhewe' iye nite' yisu'un pe' t'ejuyets pa' Intata, qa pekhewe' nite' yili'ij in yaqsiijkii pa' u'ax, qa pekhewe' iye nite' yiwqinhettaxji' pa' Intata, qa pekhewe' yilan pa'qu' latatayi'ik'i i'nhi'i qu' leneneyi'ik'i, qa pe' eqek'unhets iye,^g

¹⁰qa t'ejuyets iye pekhewe' wanawitjile hats tewhe'yeitax qa pe' mexe hamtax lewhe'yets'e, qa pe' wapille wetju't jukhew qa hik lunyejei iye ne'ej efuts, qa pekhewe' iye t'ihinij ne'ej jukhew, qa pekhewe' iye ejtitsits, qa pe' wotk'onli'ijkii pe'ye' yit'ijets in yi'weenijha i'nhi'i qu' nit'ijets in yepi'ye' ej, qa week pekhewe' le'juihifetsij eke' le'sits le'lijei pa' Intata.^h

¹¹Ekewe' le'sits le'lijei pa' Intata hikpa' ham luk'eyi'iju't in qiji', hik ekewe' tselisij qu' henfel.ⁱ

Pa' Dios qi in neq'eletij pa' Pablo.

¹²Hit'ijets ha' Jesucristo Yatsat'axyij qii'ija in le'wisij in tselisij pa' yit'unha'x qe lakha' nikfe'l yiwets in leke' qu' haqsiijkii pa' yisu'un qa t'eku'myi'.^j

¹³Yemjeetax yakha' tooxik'i in hi'ttaxijetskii ke' u'letsik'i hakha'an, yakha' hawitji qa yakha' iye hawtsheten. Qa lunye'j ji'ij in qi in neq'eletij yemjeetax in nite' hijayantax qa ka' haqsiijkii iye in u'ax qa humtitax qu' hik kakha'ye' pa' yisu'un pa' Dios.^k

¹⁴Qa ha' Yatsat'ax'inij qii'ija in neq'eletij qa tselisij pa' nite' witqekuye'j qa pa' witeqsu'unka'x ta'tets ha' Jesucristo.

¹⁵Aka' wi'tlijei yijaa'ija qa les le'wistax qu' hasu'uj eqeku'ulik'i, aka'an: ha' Jesucristo nametsju' ha'ne sehe' qe qa' nenhinju' pekhewe' u'lets, hik pekhewe' yakha' les in ha'yanipji' in yu'ax.^l

¹⁶Qa hik ta'hijupi' in qi in neq'eletij pa' Dios, hats'inha ha' Jesús qa' nethinij pekhewepe' lakha' in nite' itaqsunijup in tayaiyii in mexe qitaxija in yu'ax, hats'inha qa' lekhevele'he qu' newetjeyumtshenli ijupi' aka'an pekhewe' qu' netk'enets hatse'. Pekhewe'en qu' netk'enets qe qa' nana'li'm pa' witi'ax nite' yili'ij.^m

^f 1:8 Ro 7:12,16 ^g 1:9 Tit 1:6,10; He 2:8 ^h 1:10 1Co 5:9; 6:9; Gn 19:5; Ro 1:27; Jn 8:44; 1Ti 6:3; 2Ti 1:13; Tit 1:9; 2:1 ⁱ 1:11 2Co 4:4; 1Ti 1:11; 6:15,20; Lv 6:4; Lc 12:48; 1Co 9:17; Ga 2:7; 1Ts 2:4; 2Ti 1:12,14; Tit 1:3 ^j 1:12 Hch 9:22; Fil 4:13 ^k 1:13 Hch 6:11; 2Ti 3:2; 2P 2:11; Fil 3:6; 1Co 15:8 ^l 1:15 1Ti 3:1; 4:9; 2Ti 2:11; Tit 3:8; Jn 3:17; 12:46; 18:37; 1Jn 4:9; Mr 2:17; Lc 19:10; Ro 11:4; 1Co 15:9 ^m 1:16 Lc 1:50; Ex 34:6; Ro 2:4; Jn 12:25; Hch 13:48

Matjanithenij pa'nte' eqekuye'jij pa' Jesús.

¹⁷Pa' qiji' Wittata tenek'enheiji' pe' week ininqapits, pakha'an nite' wa'm, ham pa'qu' ni'wen, pakha'an ewi'He in Dios. Neniwqinhetji'ha qa' ne'tniyinhe'yiiikiha iye pakha'an pe' week ininqapits hamitsik'ui. Hik aka' yijat'ij qu' ñunye'je' (Amén).ⁿ

¹⁸Ya's Timoteo, yakha' k'eni' qu' ithayii qe nite' tsitapi'ik'i ka' yit'ij he' uja'x profetas, kakha'an t'ejuí ewets. Qa hane'ej qa hit'ij ewets ñe'wis pa'qu' aqsiiikii qu' me'niyayitij ewek qu' mawatlanit' pekhewe' maestroltaxipji' ke' Moisés ñe'lijei qa nite'ñe'nikfe'lets pa' ikji'ha.^o

¹⁹Matjanithenij pa' nite' eqekuye'jij ha' Jesús qa' aqsiiikii iye pa' ñe'wis ñenikfe'lets, qa' nite' itawje'met'e' hats'inha qa'nte' hik ejunyejeje' he' uja'x in nite' watjanithenij pa' nite' ñeqekuyejeij ha' Jesús. Ma' qa hats nite' t'un pa' nite' ñeqekuyejeitaxij ha' Jesús.^p

²⁰Enewe'en ñiyits he' uja'x ha' Himeneo qa ha' Alejandro. Enewe'en hetisij pa' inwo'met Satanás hats'inha qa' nenikfelitets qa'nte' nit'i'ij pe' wekwek t'ejujiju't pa' Intata.^q

Pablo i'nq'ijatshenij qu' niyin.

2 ¹Aka' yojo hisu'un qu' it'ijji'ju' hatse' pe' week: —In jinot'ax wetju't qa' week qu' ji'niyin, qa pa'qu' niyeli'ihiji' qu' iyini't qa' iyini'lets iye pa'qu' hami'im pekhewe' week jukhew qa' it'ihijetspha'm iye pa' Intata ñe'wisij.

²Qa iyini'tipji' iye pe' wittatal qa week pe' tenek'enhei hats'inha qa' ji'nikesimenlekii ma' qa' jinaanhi'ijkii. Qa' jinte'wenheti'yij iye in jítajayaanija pa' Intata. Qa' hame' iye pa'qu' nenit'ij inwets.—

³Qe aka'an ñe'wis qa yisu'un iye pa' Intata hikpa' Eqitina'x.^r

⁴Hikpa' yisu'untax qu' ihie' ene' week jukhew qa yisu'untax iye qu' week nenekets qa' nenikfe'lets eke' ñe'lijei in yijaalija.^s

⁵Qe ewi'He pa' yijaalija in Dios, qa na'l iye ha' ewi'He qu' naqsi'ji't wetju't ene' week jukhew pa' Dios. Hakha'an hii Jesucristo, jukheewija iye.^t

⁶Ha' Jesucristo wethishi'ij ñawamhi'ye' qe qa' nijanin pa' ñajanyel'j pe' inwu'ets. Aka' wi'tlijei hik aka' tepiikaxtiiji'ik'i in hats yamets ñahats'ij qu' netpiikaxtiyik'i.^u

⁷Hik ta'hijupil' in heinekumhi'yi' qe qa' hithayiki qu' henfeli'm aka'an qa' ya'apostoli'ij qa ya'maestroyi'ij iye ne' nite' judiol qe qa' hijatshenij pa'

ⁿ 1:17 Sal 47:7; 90:2; 1Co 8:6; 9:25; Jn 5:44; Ef 4:6; Fil 4:20; 1Ti 2:5; 6:15,16; Jud 25; 2P 1:17; Ap 5:12; 22:21; Mr 10:37 ^o 1:18 1Co 13:2; 1Ti 4:14; 2Ti 1:6 ^p 1:19 Ef 3:12; 6:16; Col 1:23; 2:5; 1Ts 5:8; 1Ti 3:13; 6:12; 2Ti 2:18; 4:7; 1Jn 5:4; He 10:22; Jud 4

^q 1:20 2Ti 2:17; 4:14; 1Co 5:5 ^r 2:3 1Ti 1:1; Tit 2:11 ^s 2:4 Ez 18:23,32; Jn 3:17; 14:6,17; 1Ti 4:10; Tit 2:11; 2P 3:9 ^t 2:5 Dt 6:4; Ga 3:20; He 8:6; Jn 1:14; Fil 2:7; 3:3; 1Jn 4:2; 5:20

^u 2:6 Mt 20:28; Ga 1:4

nite' witqekuye'jij ha' Jesús qa ke' te'lijei iye. Aka'an yijaa'ija in hit'ij, nite' haqanlekii.^v

⁸Qa hik ta'hijupi' in hisu'un qu' weeke' pe' jukhew pe' pekhelji'kii witsetits in ikesimen pa'qu' latawe'je' qe nite' yaqsiijkii pa'qu' ul'axe' qa' netshenpha'm lokoyei qu' niyinii pa' Intata. Ham nayuyekii qa ham iye pe'qu' ul'etse' wetju'f.^w

⁹Qa pe' efuts qa' nanaqsi'j qa netwefuunija iye. Hasu'uj qu' nowoh'iijii jukhew in yisu'un qu' pekhel teqfenyejeyijkii ne'ej l'ewkujits. Qa hasu'uj iye nowoh'iijii jukhew in yitilaji' ne'ej oro qa ne'ej utel telits (perlas) iye. Qa hasu'uj iye nowoh'iijii jukhew in yeqhinataji' ne'ej inyetets.^x

¹⁰Naqsiijkii yijat'ij pa' te'wis qe hik aka' lunyejei pekhewep efuts in hats weniwjutsiqen in yijayan ha' Jesús.^y

¹¹Ne'ej witlijsitjiyifi, ne'ej efu netk'enets qa' netk'enik'iha iye pe'qu' netfelhitii qa hasu'uj net'ewui.^z

¹²Nite' yexke'ej ne'ej efu qu' nijatshen ne'ej jukhew, qa nite' yexke'ej iye qu' netnek'enhe'yipji' pe'qu' jukhewe'. Hasu'uj net'ewui yijat'ij.

¹³Qe pa' Dios yojo in yaqsiijkii pa' Adán qa i'nk'ate yaqsiijkii pe' Eva.^a

¹⁴Pa' Adán nite' tawitjaxtii pa'aj pe' efu yijat'ij in hikpe' tawitjaxtii pa'aj, pekhe'en qa i'nipji' pa' ul'ax.^b

¹⁵Qa hik ta'hijupi' ne'ej efu qa qi yaats'e' in nekfik'i na'aj ta's, qa teke'te qu' ita'xe' qu'nte' niliyi'ij in nite' yeqeku' pa' Intata qa qu' nineqsu'un iye qa qu' naqsiijkii iye pa' te'wis qa qu' netwefuunija iye.^c

Qu' ne'tnekumhi'yijii' pa'qu' nejelets pe' hats yijayan pa' Intata.

3 ¹Aka' wi'tlijei te'wis, aka'an: qu' nana'l pa'qu' nisu'un qu' nejelets pe' hats yijayan ha' Cristo, aka'an te'wis pakha' qu' nisu'un.^d

²Qa pakha' qu' nejelets pe' hats yijayan ha' Cristo qa aka'an qu' lunye'je' ma' qa' netnekumhi'yi', nowo'oi qu' hasu'uj nenit'ijets qu' ul'axe', qa' ewi'te'hi'i iye pe'qu' tewhe'ye'ye', qa newetjeehtotok'oiha iye, nite' nayu'umkii pe'ye', teik'unei, neqjunu'uj qa tisij tewhi'we't pe'qu' ni'wenik'ui, nikfe'lets pa'qu' teqfenye'ji'ij qu' ni'nq'ijatshen,^e

³hasu'uj newet'isij pa'qu' niyatsik'e, hasu'uj nisu'un qu' netqek'uyij lokoi, nenq'elet yijat'ij, qa hasu'uj qu' its'iyoptoxe' iye, hasu'uj iye nisu'un l'astai,^f

⁴te'wis qu' nejehipji' pe' telits qa pe' tewhe'ye', nijatshenij pe' telits qu' nikesimen qa' nimpiyel iye.

^v 2:7 Ef 3:7-8; 1Ti 1:11; 2Ti 1:11; Hch 9:15 ^w 2:8 Mr 7:21; Lc 9:46-47; 24:38; Ro 14:1; Fil 2:14 ^x 2:9 1P 3:3; Ap 3:18 ^y 2:10 2Co 9:8; Ga 3:10 ^z 2:11 1Co 14:34; Tit 2:5

^a 2:13 Gn 2:7,22; 3:16; 1Co 11:8-12 ^b 2:14 Gn 3:6,13; 2Co 11:3 ^c 2:15 1Ts 3:12-4:10

^d 3:1 1Ti 1:15; 4:9 ^e 3:2-4 Tit 1:6-8; 2:2,5; Hch 20:28; Fil 1:1; Lv 19:34; 1P 4:9; 2Jn 10
^f 3:3 1Ti 6:10

5 Qe qu' nite' nenikfe'le'ets qu' nejelipji' pe'qu' tetsi'ye' qa çpa'n ñunye'j qu' nejetaxets pe' yijayan pa' Intata?

6 Pa'qu' nejelipji' pe' hats yijayan pa' Intata, hasu'uj na'aj i'nk'a yijayan, qe q'ax qu' numti qu' qiye'ji' wiikfik'i ma' qa' hik ñunye'je' pa' inwo'met in weniwqinhettaxji' pa'aj, qa pa' Intata qa yitanithen in u'ax pa' yaqsiijkii.^g

7 Les ñe'wis pekhewe' nite' yijayan pa' Intata na'aj yumti qu' neteik'unei hats'inha qa' ham pa'qu' ñ'anye'je'ets pekhewe'en qa pa' inwo'met qa'nte' jeek niwq'axini'ij aka'an.^h

8 Qa hik aka' qu' ñunyejeje' iye pekhewe' diáconos:ⁱ ñe'wis pa'qu' ñunyejeje' hats'inha qu' qi qu' niwqinhetji' pekhewepe'. Qa' yijaayi'ija pa'qu' nenfel i'nli'i pa'qu' neniwjuetsiqenij. Hasu'uj newetisij qu' nek'uwet. Qa hasu'uj qu' nisun' qu' netujte pe'qu' ñ'astaye'.^j

9 Net'ekuumi'ha yijat'ij pakha' nite' week qu' nenikfe'lets pakha'an pa' nite' witqekuye'jij ha' Jesús qa hasu'uj qu' naqsi'jijcii pa'qu' u'axe'.^k

10 Pekhewe'en yojo qu' mexe netjeñitii eku'ujupkii. Qa qu' ñe'wise' pa'qu' naqsiijkii ma' qa' hayitse' yijat'ij qa' ñeke'ye' qu' diaconosi'ij.

11 Qa pe'qu' ñewhe'yets'e' pekhewe' diáconos qa hik aka' iye qu' ñunyejeje' ñe'wis iye pa'qu' ñunyejeje' hats'inha qu' qi qu' niwqinhetji' pekhewepe'. Hasu'uj iye qu' iwotk'onhetsaxe' yijaa'ija yijat'ij pa'qu' nenfelcii. Hasu'uj newetisij qu' nek'uwet. Nithayiki'ija week pa' ñe'wis.^l

12 Pe'qu' diaconosi'ij ewi'He pe'qu' ñewhe'ye'ye' ñe'wis iye qu' nejelipji' pe'qu' ñelitse' qa week iye pe' tetsi'.

13 Qe qu' diaconosi'ij in te'wenheti'yij in ñe'wis in yaqsiijkii aka' ñ'ithayijkit ma' qa hats naxij aka' wit'ithayijkit ñe'wis qa t'unitsij iye in tetfelj in yijayan ha' Jesucristo.

Pa' ewi'ñ ñunye'jkii ham nikfe'le'ets pa'aj.

14 Hisu'untax qu' natsam ei qa nite'he tsikfe'lets qu' ñeke'ye' qu' natsam ei hatse' qa hik ta'hijupi' in hika' ha'ne witfaakanek,^m

15 hats'inha qu'nte' natsame'tax aje'eñ qa hats'e qu' enikfe'lets pa'qu' ñunye'je' qu' aqsiiimijkii pekhewe' yijayan pa' Intata. Enewe'en yijayan pa' nite' wa'm Dios. Enewe'en hik ñunyejei ne'ej ewi'ñ tsupju' t'un qe na'l ne'ej ñetuk ma' qa hik enewe' qa ñetuk'ij pa' yijaa'ija.ⁿ

16 Ham ñeke'ye' pa'qu' nittaxijets qu'nte' yijaayi'ija aka' qi ñunye'jkii nite' hayiits qu' nenikfe'lets pe'ye', qa hane'ej qa hats yinikfe'l aka' jitajayan: pa' Dios nekfik'i qa hik ñ'eseninyejei ene' jukhew. Hakha'an jutsiqaxij iye pa' Espíritu Santo in qi in yatsathen. Pe' angelits yi'wen iye hakha'an.

^g 3:6 1Ti 5:12; 2P 2:3; Ap 20:1-15 ^h 3:7 Hch 13:10 ⁱ 3:8 Diácono ikji' t'fiti'ts'etskii pekhewe' qu' netnek'enhe'yipji' pe' yijayan pa' Jesús. ^j 3:8 Fil 1:1 ^k 3:9 Fil 1:27; 1Ti 1:2,19; Jud 3; He 13:18 ^l 3:11 1P 3:1-6; Tit 2:2 ^m 3:14 1Ti 4:13 ⁿ 3:15 1Co 3:16; 2Co 6:16; 11:10; Ef 2:21-22; 1P 2:5; 4:17; Mt 16:16; 1Ti 4:10; Sal 119:142; 2Ts 2:10

Hakha'an tefelhitii qa nikfe'lets pe' nite' judiol. Nite' yeqeku' pe' witsetits ha'ne sehe' epji'. Hakha'an wetka'xetspha'm na' wa's.^o

Olots pe'qu' nili'ijju' hatse'.

4 ¹Qa pa' Espiritu Santo yijaa'ija in yit'ij aka'an, pekhewe' teke'lenju' neluts hatse' olots pe'qu' nili'ijju' hatse' in nite' yeqeku'tax, ma' qa' nijayan pe' i'nq'ijatshenij pe' nite' yijaalija, qa i'nq'ijatshenij iye pe' wi'tlizei ta'lets pe' inwo'metets.^p

²Pekhewe' i'nq'ijatshen, pekhewe'en nite' naqatsit'ij in wotk'onkii. Nite' yoksi'wen in yit'ij pa' nite' yijaa'ija.^q

³Pekhewe'en nite' lexkeliji'm qu' netewhe'yei pe'qu' uja'xe' qa pe' jiyelistaxij pa' Intata qu' jinteluj qa i'nq'aq'ayinij iye. Pa' Intata jiyelistaxij ekewe'en qu' jinteluj inekhewel in jitajayan qa jinikfe'lets iye pa' yijaa'ija qe qa' jintit'ijetspha'm te'wisij.^r

⁴Qe week te'sits pekhewe' jiyelisij pa' Intata qu' jinteluj. Ham pa'qu' jintit'ijets qu' u'axe' ekewe' witqats qu' jittit'ijetspha'm pa' Intata te'wisij.^s

⁵qe ke' te'lijei pa' Intata qa pa' wit'iyinheye'j ta'lets qu' ni'sinhet ekewe'en.^t

Pa' te'wis teq'ithayinenek pa' Jesucristo.

⁶Timoteo, qu' ijatshenij ekewe'en pekhewe' yijayan ha' Jesús, ma' qa' akha'ye' pa' qi te'wis teq'ithayinenek ha' Jesucristo. Qa hik tuncye'je' qu' aqatse' ekewe' wi'tlizei ta'lets pa'nte' witqekuye'jjij ha' Jesucristo qa in hijayan iye kekhe'we' wekwek te'sits t'ejuyets pa' Intata in i'ijatshenheti'yij.^u

⁷Qa hasu'uj qu' eneqjunu'uj pe'qu' netfelhitiyik'i tuncye'je'kii pa'aj in t'ejuyiju't pa' Intata ke' te'lijei. Ekewe'en ham weju'hi'ij. Me'nijatshenle etij yijat'ij eke' Intata te'lijei, hats'inha qu' ejuncye'je pa' yisu'un pa' Dios qu' hik tuncye'je' na'aj wekuma'x.^v

⁸Qe in jiwekuma'x qa wapja' ha'ne i'nese'n hane'en te'wiisija qa na'l pa' weju'hij, qa hik tuncye'j in jit'aftsin pa' yit'ij ke' Intata te'lijei na'l pa' weju'hij hane'en les in te'wiisija qe pa' Intata yiwjutsiqen ine'm qu' jini'fen hane'ej ha'ne tahats'ij qa pa' mexe hamik'ui iye.^w

⁹Aka'an yijaa'ija, qa les te'wis qu' week hasu'uj neqeku'uk'i.^x

^o 3:16 2P 1:3; Jn 1:14; 3:16; 20:17; Fil 2:7; 3:3; 1Jn 4:2; 5:20; Ro 1:3-4; 2:28-29; 7:5-6; 8:4; 10:9; 1Co 5:5; 6:16-17; Ga 3:3; 4:29; 5:16-24; 6:8; Col 2:5; Ap 1:10; Mt 11:24; Hch 10:43; 1P 1:8-10; 3:22; Mr 16:19 ^p 4:1 Jn 14:17; 16:13; Hch 20:23; 21:11; 1Co 2:10-11; 2Ts 2:3-9; 2Ti 3:1; 2P 3:3; Jud 3,18; Fil 1:27; 1Ti 1:2; Mt 7:15; 1Jn 4:6; Stg 3:15 ^q 4:2 Mr 12:15; He 13:18 ^r 4:3 1Ti 5:14; He 13:4; Ro 14:6; Col 2:16,23; 1Ts 4:3; 5:22; 1P 2:11; Gn 1:29; 9:3 ^s 4:4 Gn 1:31; Hch 10:15 ^t 4:5 Lc 8:21; 1Ti 2:1; He 4:12 ^u 4:6 Fil 1:27; 1Ti 1:2; Jud 3; 2Ti 3:10-15 ^v 4:7 1Ti 1:4; 2Ti 4:4; Tit 1:14; 2P 1:16; 2P 1:3 ^w 4:8 Col 2:23; Sal 37:9,11; Pr 19:23; 22:4; Mt 6:33; Mr 10:30; Jn 12:25; Hch 13:48; 1P 3:9 ^x 4:9 1Ti 1:15; 3:1; 2Ti 2:11

¹⁰Qa hik ta'hijupi' in qi in jit'ithayiki' qa jitaats'e'ej iye kekheve' innifenyeyejkii, qe ta'lets in jiteqemheikit pa' nite' wa'm Dios. Hikpa' ewi'He qu' nenlinju' ene' week jukhew pekhewe' qu'nte' neqeku'ye'.^y

¹¹Ekewe'en ku'mi' qa' me'nq'ijatshenij iye.

¹²Mowo'oi qu' hasu'uj pa'qu' nuten in mexe e'jutjana'x. Les le'wis qu' ojo'omij pekhewe' hats yijayan pa' Intata pa'qu' ejunye'je', qu' le'sitse' pe'qu' e'lijeye', qa pa'qu' ejunye'je' iye qu' le'wise', qa' week iye qu' isu'un ene' jukhew qa efuts iye, qa ijayaanija iye pa' Intata, qa hasu'uj qu' aqsijjkii pa'qu' u'axe'.^z

¹³In mexe nite' tsam ei qa' ithayiki qu' iyineni'mik'i eke' Intata le'lijei qa' enfel iye pa' Intata qa' i'nq'ijatshenij iye.^a

¹⁴Hasu'uj anqamij, anarkin yijat'ij pakha' hats nelisij pa' Intata. Hane'en in i'nk'a nelisij qa t'eku'mipji'kii eila' hekhewe' uja'x tenek'enne'yij pe' hats yijayan ha' Jesús qe qa' aqsijjkii pa' yisu'un pa' Intata qu' aqsijjkii.^b

¹⁵Aqsijjkii pa' nelisij pa' Intata. Qa hasu'uj qu' e'seleli'ijju', hats'inha qa' week ni'wen qu' net'ijaifik'i pa'qu' ejunye'je'.

¹⁶Jeelik'uiha qu' aqsijjkii aka'an qa qu' me'nq'ijatshen iye. Qa hasu'uj qu' e'seleli'ijju'. Qe qu' aqsijjkii aka'an, qa' hik aka' qu' naqsi'jj pekhewe' ejtitsits qa hik lunyejeje' iye pe'qu' netk'en ewets.^c

5 ¹Hasu'uj isu'un qu' ejithejijetskii pe'ye' pa'qu' lawa'ma'xe'.

Aqsi'jjetskii yijat'ij qu' enfeeli'mha hik eqjunye'ji'ij qu' atataye'. Qa pekhewe' mexe jutjanhets qa' hik eqjunyejeji'ij qu' amatsitse'.

²Hasu'uj iye isu'un qu' ejithejijetskii pe'ye' pekhewe' lawa'mhii efuts. Aqsi'jjetskii iye qu' enfeeli'mha hik eqjunye'ji'ij iye qu' eneneye'. Qa pekhewe' mexe inanyii qa' hik eqjunye'ji'ij iye qu' ekutiye'. Qa hasu'uj qu' numti'ij pa'qu' u'axe' pekhewe'en.

Ne'ej wikiihale'.

³Iftits'ets pe'qu' wikiihale'ye' ne'ej haamija pe'qu' le'jefetse'.^d

⁴Qa pekhe'le qu' wikiihale'ye' in na'l pe'qu' letitse' i'nli'i qu' luhuye', pekhewe'en qa' les le'wis qu' nojo qu' nenikfelitets qu' net'iftits'ets, hats'inha qa' lekhevele' eku'nek qu' nejelets. Qe aka'an hik aka' yisu'un pa' Intata.

⁵Pekhe' yijaa'ija in wikiihale' pekhe'en pe' haamija pe'qu' le'jefetse', ewi'He in wetjumti'ijets pe'ye' pa' Intata. Week neluts qa najai iyiiniha qa wet'iljetsinetsa iye.^e

^y 4:10 Dt 5:26; Jos 3:10; 1S 17:26; Sal 42:2; Jer 10:10; Dn 6:20; Hch 14:15; 1Ti 1:1; 2:4; 3:15; Tit 2:11 ^z 4:12 Pr 12:6; 2P 3:11; 1Co 13:1; 1Ti 5:2 ^a 4:13 1Ti 3:14

^b 4:14 1Co 13:2; 1Ti 1:18; 5:22; 2Ti 1:6 ^c 4:16 Ef 2:8; Jud 23; Ez 33:9; Hch 20:28; Ro 11:14

^d 5:3 Ex 22:22; Stg 1:27 ^e 5:5 1Co 7:34

⁶Qa pekhe'le wikiihale' in wetlisij pakha' u'ax yisu'un ene' i'nesenits, pekhe'en in ifa'xtax qa hikle lunye'j qu' nawa'm.^f

⁷Enfel ekewe'en qa' week nepiye'ek'i pe' hats yijayan pa' Intata, hats'inha qa' ham pa'qu' netitijiti'yijets qu' naqsiijkii pa' u'ax.

⁸Qe pakha' qu'nte' net'iftits'e'ets pekhe' yatsat'axtaxijha, nite' le'wis. Qa in ewi'f pa'qu' letset'etaxi'f qa nite' t'ifti'ts'ets iye qa hane'en qa hik lunye'j qu' newelkut'ijkii pa' nite' leqekuye'jtaxij ha' Jesucristo qa u'ax wiikfik'i qa nite' hik lunyejei pekhewe' nite' yijayan pa' Intata.^g

⁹Qa ha' witfaakanek ha' i'nji' he' liyits he' wikiihalei he' tefenhetiitax yi'fentax ke' witlijtsitjii les le'wis qu' uja'xe'le qu' ne'nenji' pekhewe' hats sesenta i'nhi'i qu' les olotse' leqe'ninqapits, qa ewi'He iye pa'qu' lewheyeyi'ik'i.

¹⁰Qa yinikfe'l iye in le'wis pa'qu' naqsiijkii, qa in yejeetsetsha iye pe'qu' letitse', qa in neqjunu'uj iye qa yiwhini' pe' letsi'ii pe'qu' ni'wenik'ui, qa in nimpuuinjju' iye pe'qu' lef'ie'ye' pe' hats yijayan pa' Intata, qa in yi'fen iye pekhewep in mexente' lesitstaxi'mkii, qa in ewi'Hi'i in yaqsiijkii pa' le'wis.^h

¹¹Qa hasu'uj eni'f jiteje'm pekhewe' wikiihalei qu' mexente' name'ets sesenta leqe'ninqapits qe qu' neniwhe'ye'yu iye ma' qa' nili'ij pa' weniwjutsiqentaxij qu' naqsiimijkii ha' Cristo.ⁱ

¹²Ma' qa hats lekhewele'le lete'm qu' netwu'enhjetju' qe nite' yaqsiijkii pa' weniwjutsiqentaxij.^j

¹³Ma' qa in ikik'i pe' wititsil qa nite' nithayiyu'uj pa' hats weniwjutsiqentaxij, qa nite' ewi'He in nite' nithayiyu'uj qe ifaakatenhe' iye, ma' qa yit'ij pekhewe' nite' leke'tax qu' nit'ij.^k

¹⁴Qa hik ta'hijupi' in hisu'un qu' netewhe'yei pekhewe' wikiihalei pekhewe' mexe leke' qu' netewhe'yei hats'inha qa' nana'l pe'qu' letitse' qa' nejeetsetsha pa'qu' letset'e, qa nowo'oi qu' ham pa'qu' nenfelijkii pekhewe' Hejuihifets ha' Cristo.^l

¹⁵Qe na'l he' uja'x wikiihalei hats yili'ijju' ma' qa yijayan pa' inwo'met.^m

¹⁶Pekhewe' yijayan pa' Intata jukhew i'nhi'i qu' efuye', qu' nana'l pe'qu' wikiihale'ye' pekhewe' taa'letsha in lefefets qa les le'wis qu' net'iftits'ets hats'inha qa' nite'ye' pe' witlijtsitjii qu' net'iftits'ets, hats'inha pe' witlijtsitjii qa' uja'xe'le qu' net'iftits'ets pekhewe' wikiihalei pe' haamija pa'qu' lefefeye'.

Pe' tenek'enhe'yij pe' witlijtsitjii.

¹⁷Pekhewe' tenek'enhe'yij pe' hats yijayan pa' Intata in le'wis in yithayikii'ija pa' Hithayijkit qa' les le'wise' iye qu' ewi'hij iye qu'

^f 5:6 Lc 15:24; Ef 2:1,5; 5:14; Ap 3:1 ^g 5:8 Ro 12:17; 2Co 8:21; Mt 10:33; Fil 1:27; 1Ti 1:2; 2P 2:1; Jud 4; Ap 2:13 ^h 5:10 Mr 14:6; 2Co 9:8; Ga 3:10; Stg 2:14-26; 2Jn 10; Lc 7:44; Jn 13:5-14; He 11:37 ⁱ 5:11 1Ti 5:14 ^j 5:12 Mr 12:40 ^k 5:13 Pr 17:9; 3Jn 10
^l 5:14 Gn 2:18-25; 1Co 7:9-10; 1Ti 4:3; 5:11; Tit 2:4-5 ^m 5:15 He 12:13

net'ijaiji'ijfik'i' ek pe'qu' łajale'. Aka'an in hit'ij les in k'iyetij pekhewe' nifel qa i'nq'ijjatshenij iye ke' Intata łe'lijei.ⁿ

¹⁸ Qe ke' Intata łe'lijei yit'ij pa'aj: —*Nite' łeke' qu' it'onijji' pe'ye' łeji' pa'qu' wakkaye' in mexe ł'ithayi'yij qu' eniwqhaf'itijju' ne'ej trigo ne'ej ł'ajits.*— (Dt 25:4) Qa yit'ij iye: —Week pa'qu' net'ithayii les łe'wis qu' nana'l pa'qu' łaja'ye'.—^o

¹⁹ Hasu'uj aje'eł umti'it qu' yijaayi'ija pa'qu' ewi'łe' in nifelijkii yit'ijets in yaqsiijkii pa' ul'ax pa' ewi'ł pe' tenek'enhe'yij pe' hats yijayan pa' Intata. Wetsjuk yijat'ij i'nł'i qu' wetshetk'ewi'łe' pe'qu' nenfelijkii ma' qa hayitse' qa' enikfeliiyuu'etsha me yijaa'ija me i'nł'i qu' nite'ye'.^p

²⁰ Pekhewe' tenek'enhe'yij pe' hats yijayan pa' Intata in nite' yili'ij qu' aq'ayintaxij in yaqsiijkii pa' ul'ax, qa les łe'wis qu' ejitheyijetskii qu' aq'ayinij iye in mexe not'ax wetju'ł pekhewe' yijayan pa' Intata hats'inha qa' week nepi'ye'ej pekhewe'en ma' qa' week nenijiiweyets qu' naqsiijkii pa' ul'ax.

²¹ Pa' Intata qa ha' Jesucristo qa pe' te'nekumhi'yijji'kii angelits qu' jinejeł, tsepi'ye'ej aka' qu' hit'ij ewets. Aqsiijikiiha week ekewe' hit'ij ewets. Yemjeetax qu' nite' ejuwaikale'tax pe'qu' enfeli'm qa łunye'j jii'ij iye qu' hasu'uj itujtseikaninik'ui ekewe'en.^q

²² Hasu'uj itaqsunijup qu' aje'eł eni', ma' qa' ku'mipji' łeila' pa'qu' nejełets pe' hats yijayan pa' Intata. Qe qu' itaqsunijup ma' qa qu' naqsiijkii pa' ul'ax pakha' ł'entaxi', ma' qa hats naqawenkii. Jethju'ł, hasu'uj aqsiijkii pa'qu' ul'axe'.^r

²³ Qu' oksi'wen qu' aats'eji' atawe'j qa hasu'uj ewi'łe'łe na'aj iweli' qu' iya'ji' łammise'łe qu' iya'ji' winoye' qe week łahatsiyij łaats'eji'ijji' atawe'j qa pekhewep iye awtsheijji'ij.

²⁴ Na'l na'aj aje'eł yinikfe'l in ul'ax pa' łunye'j in mente' tafaakanhetaitaxkii. Qa na'l iye na'aj nite' aje'eł yinikfe'l in ul'ax pa'qu' łunye'je'.^s

²⁵ Qa hik łunye'j iye na'l na'aj aje'eł yinikfe'l in łe'wis pa' yaqsiijkii. Qa na'l iye na'aj nite' aje'eł yinikfe'l ma' qa i'nk'ate qa yinikfe'l in łe'wis pa' yaqsiijkii.

Pa'qu' net'ithayi'yi'm pakhape'.

6 ¹ Week pe' yijayan pa' Intata pekhewe' mexe witlinheyij les łe'wis qu' niwqinhet pe' łaqā patunits hats'inha pekhewe' patunits qa' ham pa'qu' nit'ijets ul'ax pa' Intata qa ke' łe'lijei iye.^t

² Qa pa'qu' ewi'łe' qu' nijayan pa' Intata pa' łaqā patun, qa hasu'uj numti qu'nte' qiye' qu' netithayiyija. Les łe'wis qu' nijamti'ets yijat'ij

ⁿ 5:17 1Ts 5:12 ^o 5:18 Dt 24:14-15; 1Co 9:9; Lv 19:13; Mt 10:10; Lc 10:7; 2P 2:13

^p 5:19 Dt 19:15 ^q 5:21 Lc 11:28 ^r 5:22 Ex 29:10; Lv 4:15; Lc 4:40; Hch 6:6; 28:8; 1Ti 4:14; He 6:2; Fil 4:8 ^s 5:24 Mt 12:41; Jn 5:22-30; He 9:27 ^t 6:1 Jn 10:25; Hch 15:14; Ap 14:1

lakha' in t'ithayiyi'm pa' lejeje'epji' pa' Intata qa' nisu'un. Ma' qa' les qi qu' net'ithayiyi'mha. Aka'an ijatshenij pekhewep qa iyaji'ijets iye qu' naqsiiijkiha.^u

Pe' i'nq'ijatshenij pa' nite' yijaa'ija.

³Qu' nana'l pa'qu' ninq'ijatshenij pekhewepe' iye wi'tlijeje' qa nite' lunye'j pa' yit'ij ekewe' le'sits le'lijei ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo qa nite' iye yasini'l wetju'l ka' injunyejei in jitajayaanija pa' Intata,^v

⁴pakha'an yumtitax qu' qiye'ji' qa hamle nikfe'le'ets. Ewi'He in yisu'un qu' nink'aihitik'ui pakha' yumtitax pekhewep ma' qa' nit'ijets in les le'wisju' pa' yumti ek, qe qa' neneqjeyu'ujets pekhewep in eqemtshenetsaxij pe'ye', ma' qa wata'nutenij wetju'l'kii pe' yumti ma' qa tek'eleyijju'. Qa pekhewe'en qa yapjanhet wetju'l'kii iye pekhewepe'. Qa yumtiti'ij pe'ye' qu' nata'lets pa'qu' u'axe'^w

⁵aje'e'f nayudi'ij wetju'l pa'qu' wekweke' hik lunyejei na'aj mente' teik'uneikiha. Nite' nikfe'lets ekewe' yijaalija wi'tlijei. Pekhewe'en in uyifi pe' witlijtsitjii ewi'He in wo'oikii pe'qu' laxifkinele' qa nite' pa' Intata qu' nijayan.^x

⁶Qa yijaa'ija inek in jiyelisij pa'qu' inaxifkine'ye' aka'an, in jitajayaanija pa' Intata qa qu' jinte'weju'enij iye pe'qu' hats nana'l ine'm, aka'an qa jiyelisij pa' inaxifkine' pakha'an pa' wit'ikesimeya'xtekii. Hik aka' witaxifkine' lees week t'anipji' pekhewe' witaxifkinel.^y

⁷Qe ham pa'qu' jinteneyijfik'i in jineketsfik'i ha'ne sehe' ipji' qa ham iye pa'qu' jinteka'x qu' jinakik'ui ha'ne sehe' ipji'.^z

⁸Qa hik ta'hijupi' qu' jinte'weju'enij pe'qu' hats nana'l ine'm ne'ej inqhinatai qa na'aj inaq iye.

⁹Qe pekhewe' yisu'untax qu' les niwq'axin wekwek qa' na'nipji' pa' witaqjaajinkeje'j ma' qa' nanamji'ju'kii pa' witiwqe'l. Ha'ne witaqjaajinkeje'j hik ha'ne yeka'xii pekhewe' olots wekwek yisu'untax, qa hamle weju'li'ij qa yawtsheten iye. Ekewe' ham weju'li'ij wekwek yisu'untax pekhewe'en, ta'lets qu' u'etse'ju' qa' neka'xii pa' qi lawak pa' Dios.

¹⁰Qe pa' qi witeqsu'unka'xij ekewe' h'astai nalit pakha' qu' lunye'je' qu' u'axe'. Na'l pe' hik lunyejei aka'an ma' qa yanutsheni' in yijayantax pa' Intata qa yili'ijju'. Ma' qa sujte qa yaats'e'ej pakha' qu' lunyejeje'kii.^a

Pablo qi in yakaklin pa' Timoteo.

¹¹Qa akha' Timoteo, akha' hijayan pa' Intata. Ilatik'uiha ekewe' wekwek u'lets, pa' yatsathen yijat'ij hikpa' aqsiiikii. Qa' ijayaanija iye pa' Intata.

^u 6:2 2Ts 2:12; 1Jn 4:16 ^v 6:3 Ap 11:8; 2P 1:3 ^w 6:4 2Ti 2:14,23; Tit 3:9; Sal 37:1; Ap 13:6 ^x 6:5 Ef 4:22; 2Ti 3:8; Tit 1:11,15 ^y 6:6 Sal 37:16; Pr 15:16; 16:8; Fil 4:11; He 13:5 ^z 6:7 Job 1:21; Sal 49:17; Ec 5:15 ^a 6:10 Fil 1:27; 1Ti 1:2; Jud 3

Hasu'uj eqeku' qa' isu'un iye, qa week iye ene' jukhew qu' isu'un. Hasu'uj iye onoqmositij qu' nana'ltax pa'qu' ul'axe'. Qa hasu'uj iye qu' meniwiqinhet.^b

¹²Mawatlani'l yijat'ij pe' witaqjaajinkeyejei yisu'untax qu' ili'ij in hijayan ha' Jesucristo. Hasu'uj jefik'uiji' pe'ye' pa' witiłax nite' yili'ij qe hikpa' taya'yij ei pa' Intata. Qa hik ta'lijupi' in łanamitpha'm in hit'ijets in hijayaanija ha' Jesucristo qa olots he' nepi'ye'ej.^c

¹³Pa' Intata hikpa' tisij pa' hıłax ene' week qa ha' Jesucristo hikha' tetfeliji'm pa'aj pa' Poncio Pilato in yit'ijets in wittata. Pa' Intata qa ha' Jesucristo tsi'wenij qa tsepi'ye'ej iye aka' qu' k'ayaji'ijets.^d

¹⁴Ek'eenik'iha week eke' hit'ij ewets. Hasu'uj iye nam ej pa' ul'ax hats'inha qa ham pa'qu' nit'ij ewets qu' aqsiijkii pa' ul'ax qa' namłi'ijii qu' netpiltaxju' ha' Yatsat'ax'inij Jesucristo.^e

¹⁵Pa' Intata nite' łeke' qu' nijanik'i pa' hats łeqjeyumtshenek qu' nanam ha' Cristo. Pa' Intata hikpa' ham łuk'eyi'iju'ł in qiji', hikpa' ewi'łte in qi in Wittata ha'ne week sehe' ipji', t'anipji' pe' qitsji' wittatal qa week pe' wit'alheiji' pe' witsetits.^f

¹⁶Hikpa' ewi'łte in na'li'm pa' nite' jiwa'm, łakha' i'nji'teje'm pa' koojo qi in tujji'ha nite' łeke' pa'qu' nejeltaxju'. Ham pa'qu' jukhewe' qu' hats ni'weenija pa' łunye'e'jija. Nite' łeke' pa'qu' ni'wen. Łakha' neniwiqinhetji'ha qa hasu'uj qu' newetli'ij in qiji' in Wittata. Amén.^g

Pakha' qu' naqsiijkii pekhewe' patunits.

¹⁷Pekhewe' yiwq'axin wekwek, ijatshenij qu' hasu'uj numti qu' week nat'anipji' ene' jukhew qa hasu'uj qu' netjumti'ets pe' łewekwekits qu' hik łunye'je' qu' niyinii. Netjumti'ets yijat'ij pa' Intata. Pakha'an nite' wa'm. Hikpa' jiyelisijkii eke' wekwek qe qa' jintatkin ha'ne sehe' epji'.^h

¹⁸Naqsiijkii pa' łe'wis. Notpolijha pa' łe'wis qu' naqsiijkii. Qa qi qu' eq'iltinhetse' iye, nite' na'yiji' pe'qu' łewekwekitse' pekhewepe'.ⁱ

¹⁹Qe qu' naqsiijkii aka'an ma' qa hats hik łunye'j qu' najilet pe'qu' łewekwekitse' na' wa'sji', ma' qa' nenikfe'lets in hats na'li'm pa' yijaa'ija in witiłax qa nite' yili'ij iye.

²⁰Timoteo, anqamkite'ej week ekewe' hats ł'ijjatshenheti'yij. Menitoni'metsha pekhewe' wi'łljei nite' yijaalija, qa pekhewe' wenq'ika'aj pe' wekwek ha'ne sehe' ipji' pe'qu' łe'lijeye' in t'ejuyiju'ł ke' Intata łe'ljiei, qa' me'nitoni'mets iye.^j

²¹Qe na'ł pe' uja'x tek'eni'k'i ekewe'en ma' qa yili'ijju' in tek'entaxik'i pa' yit'ij ke' Intata łe'ljiei. Na'łlek ha' Yatsat'ax'inij qu' net'iftits ewets.^k

^b 6:11 1Co 13:1; Ap 13:10 ^c 6:12 2Ti 4:7; Jud 3; 1Jn 5:12 ^d 6:13 Mr 13:19; Ro 1:25; Mt 27:11-14 ^e 6:14 Tit 2:13; 1Jn 2:28; Ap 11:8 ^f 6:15 Lc 21:8; Ro 16:27; Dt 10:17; Sal 136:2-3; Ap 17:14; 19:16 ^g 6:16 Sal 36:9; 104:2; Jn 1:18; 12:46; Ex 33:20; Jud 25; 1Ti 1:17; Ap 22:21 ^h 6:17 1S 2:3; Ec 7:8; Ro 11:20; 12:16; Hch 17:25 ⁱ 6:18 Mr 14:6; Ga 3:10; Stg 2:14-26; 1P 2:12; Ro 12:8,13; Ef 4:28; Mt 6:20 ^j 6:20 1Ti 1:11; 2Ti 1:12,14; 2:16; 4:4; Tit 1:3,14; He 12:13; Col 2:8; 2:16; 4:4 ^k 6:21 2Ti 2:18; Fil 1:27; 1Ti 1:2